

סיפורים נפלאים לילדים

בַּהַר בַּחֲקוֹתַי

שאינו רוצה להפריע.

העשיר שאל בתמיהה: "למה זכיתי שהרב יבוא אלי?"

הרב החל להסביר לו לאט ובעדינות על מצבו של אותו עני שאין לו עצים לחמום ואין לו במה להחיות את נפשו.

בשלב מסוים, העשיר כבר לא היה מסוגל לעמוד בדלת הפתוחה מרב הקר שחדר פנימה, ופנה לרב ואמר: "אני חייב להכנס פנימה, איני מסוגל לעמוד עוד בקר הזה!"

נענה הרב ואמר לו: "עכשו אתה מבין? אתה אינך מסוגל לעמוד דקות אחדות בקר, אך העני הזה מרגיש כך לאורך כל החרף! האם הוא מסוגל?" העשיר הבין מיד את הרמז, ופתח את ידו ולבו ונתן תרומה הגונה ובירך רחבה.

"וכי תאמרו מה נאכל" (כה, כ)

החפץ חיים זצ"ל היה אומר, בני אדם רואים נסים, חווים נסים ונהנים מהם, אך לעתים הם בוחרים להתעלם מהם ואף לתמה בחרדה: "מה יהיה?" זוהי פגיעה ישירה במדת הבטחון. הוא הסביר זאת על פי הכפל בפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", באמצעות משל נוקב: אפר אחד עמל קשות בשדהו, ולאחר הקציר מלא שק תבואה כבד וסל ירקות כדי למכרם בעיר.

המשא היה כבד מנשא, והזעה נגרה ממנו בדרך הדרך.

לפתע עברה לידו עגלה, האפר פנה לעגלון ובקש להניח את שק התבואה הכבד על העגלה כדי להקל על עצמו.

העגלון הסכים, והאפר הניח את השק, אך המשיך ללכת לצד העגלה כשהוא נושא על

"ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב)

מעשה בגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מוסד וראש ישיבת פונוביץ', שבקר בשנת השמטה בקבוץ "חפץ חיים" השומר על השמטה בהלכתה.

מרב התרגשות ומתוך חבת מצוה עמקה, גחן הרב על האדמה, נשק לה ולחש בשמחה: "גוט שבת! גוט שבת!" (שבת שלום! שבת שלום!).

"וכי תאמרו מה נאכל..." (כה, ב)

נתן לבאר טעם עמק למצות השמטה, הקדוש ברוך הוא צוה על האדם להתנהג שנה אחת כעני ולהפקיר את כל רכושו, כדי שהעשיר ירגיש בנפשו את טעמו של העני.

הרי העשיר, רק שנה אחת הפקיר את שדהו ומיד הוא נתקף דאגה ושואל: "מה נאכל?" מכאן עליו ללמד ולהבין את מצבו של העני, שזוהי שאלתו הקבועה בכל יום ויום: מה נאכל? ומתוך כך ידע לרחם עליו באמת.

מספר על הגאון מלאדז' (ועל עוד צדיקים) שיצא פעם לאסוף כספים עבור עני הגווע ברעב ובקר. היה זה יום חרף קר מאוד, והרב הגיע אל ביתו של אחד מעשירי העיר.

כשפתחו לו את הדלת, בקשו ממנו להכנס פנימה אל הבית המחמם, אך הרב סרב ואמר: "איני צריך, אמתין כאן בחוץ".

בעל הבית, שראה את הרב עומד בקר המקפיא, יצא אליו ושוב הפציר בו: "כבוד הרב, אנא הכנס אל ביתי!" אך הרב עמד בסרובו בטענה

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

כתפו את סל הירקות הקטן.

תמה העגלון ושאל: "פלא עליך! אם הסכמתי שתוביל על עגלתי את השק הכבד, כלום יעלה על הדעת שאקפיד על סל הירקות הקל? הרי העגלה נושאת את הכל!"

והנמשל: פעמים רבות אנו פוגשים אנשים המתאמצים מעבר לכוחם ומשקיעים "השתדלות" מגזמת ומיתרת כדי להשיג רוח מידי.

אם נשאל אותם, "האם אתם מתכוונים לעמל כך בפרך כל חייכם?" יענו: "חלילה, כך נתמוטט".

וכשנשאל: "אם כן, כיצד תתפרנסו בעתיד?" הם ישיבו מיד בבטחון: "אנו בוטחים בבורא שיעזור לנו".

זוהי התשובה המפלאה, אך המעשים סותרים אותה. אם האדם בוטח בבורא שיכלכל אותו בעשרות השנים הבאות, מדוע הוא חושב שקצרה ידו של הקדוש ברוך הוא מלפרנסו ברגע זה ממש? קל לו לאדם לבטח בעתיד הערטילאי, אך קשה לו לבטח בהווה הממשי.

על כך אומר הכתוב: "השלך על ה' יהבך" - הרי בלאו הכי אתה מניח את "השק הכבד" של העתיד על עגלתו של הבורא, אם כן דע ש"הוא יכלכלך" גם עכשו.

וזהו פרוש הפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה" לעתיד, "והיה ה' מבטחו" גם בהווה הממשי.

"והחזקת בו" (כה, לה)

אל תניחהו שירד ויפל ויהיה קשה להקימו, אלא חזקהו משעת מלת היד. למה זה דומה? למשא שעל החמור, עודו על החמור אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ חמשה אין מעמידין אותו. (רש"י)

למדנו ששיא העזרה לזולת הוא לסייע לו לעמד על רגליו בכוחות עצמו ולא להפך אותו לתלוי בחסדי אחרים.

מרגלא בפומיה של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: "כל דבר שאני מסגל לעשות בכוחות עצמי, לא אבקש בשום פנים מאף אחד שיעשה במקומי!" מעשה שארע בעת זקנותו: אחד מנכדיו רצה להקל על סבו, והביא עד למטתו נטלה עם מים

וקצרה לנטילת ידיים לסעודה. למרות זאת, הרב לא הסכים לטל את ידיו במטה, אלא קם במאמץ ונגש לטל את ידיו כדרכו.

התפלא הנכד ושאל: מדוע כל כך להחמיר? הרי המים כבר כאן ליד המטה?

הסביר לו הרב בפקחותו: "אם אטל את ידי עכשו כשהבאת לי את המים, אתה עלול להביא לי אותם גם בפעם הבאה, ובכך ארגיל את עצמי להעזר באחרים. לא כן כשתראה שטרחתך היתה ללא תועלת - אז תבין שבכוחי לעשות זאת לבד ולא תטריח את עצמך שוב".

(וזאת ליהודה)

"ואת שבתותי תשמרו" (כו, ב)

המשנה במסכת שבת (דף כט:): מונה את הטעמים שבגללם אדם מכבה את הנר בשבת וכותבת: "כחס על הנר, כחס על הפתילה, כחס על השמן".

הגאון מוילנא עומד על דקדוק לשוני מענין: מדוע כתבה המשנה "כחס" באות כ' ולא "החס" באות ה'?

הוא מסביר שהמכבה את הנר טועה בדמיונו, נדמה לו שהוא חוסך כסף, נדמה לו שבחלול השבת הוא ירויח דבר מה, אך האמת היא שבחשבון שמים יתברר לו שכל מחשבותיו היו דמיון בעלמא ולא חסך מאומה, לכן השתמשה המשנה ב"כף הדמיון".

הדבר דומה לאדם שהלך ברחוב בשבת קדש והבחין בשטר כסף גדול של מטבע זר.

הוא לא עמד בנסיון, הרים את השטר וחלל שבת. לאחר השבת, כשפנה לחלפן הכספים, התברר לו שמדבר בשטר מזויף.

אדם זה מצטער בעת כפלים: הוא אבד את עולמו הבא בחלול השבת, ולא הרויח דבר בעולם הזה. והנמשל הוא, שגם אם נדמה לאדם שהשטר אינו מזויף, במציאות הוא יפסיד בדרכים אחרות את כל מה שהשיג על ידי חלול שבת.

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו,

הוא ימליץ טוב עלינו, אמן ואמן

א גוט שבת